

AVOCATUL BRĂILEAN GRIGORIE ALBULEȚ, OFIȚER DE REZERVĂ AL ARMATEI ROMÂNE ÎN AMBELE CONFLAGRAȚII MONDIALE

*Dr. Doina ANGHEL**

Grigorie Albuleț s-a născut la 30 ianuarie 1891 în Brăila, fiul lui Radu și al Mariei, domiciliați în Brăila, Bulevardul Cuza nr. 112¹.

S-a căsătorit la 15 august 1929 cu Cleopatra².

Întrucât în arhivă există doar o copie a memoriului personal al ofițerului, datele privind studiile civile efectuate sunt lacunare, menționându-se doar faptul că a absolvit Facultatea de Drept, fiind de profesie avocat³.

Și-a început cariera militară ca soldat voluntar la Regimentul Neagoe Basarab nr. 38, în 1911. După satisfacerea stagiului militar, a urmat cursurile Școlii Militare de Infanterie, pe care a absolvit-o la 1 iulie 1912, când a primit gradul de sergent și a fost repartizat la Regimentul Matei Basarab nr. 38⁴.

La 28 noiembrie 1913 a primit gradul de sublocotenent în rezervă și în luna iulie 1914 fost mutat la Regimentul 79 Infanterie, unde a fost concentrat în mai multe perioade, apoi mobilizat la 15 august 1916⁵.

În prima foaie calificativă, pentru perioada noiembrie 1913 – noiembrie 1914, comandantul Regimentului 79 Infanterie nota: „*Fizic plăcut, bine dezvoltat, dar greoi și lipsit de energie. Aptitudine și educație militară slabă. Având o bună situație materială și obișnuit să ducă o viață sedentară. Concentrarea din acest an i s-a părut o grea corvoadă, astfel că numai impulsivat mult de către comandantul de companie se apuca de lucru*”⁶.

La 14 august 1916, în conformitate cu obligațiile asumate față de Antantă în urmă cu zece zile, România a declarat război Austro-Ungariei, dar nu și aliaților acesteia (Germania, Turcia și Bulgaria). Germania și Turcia au declarat război României la 16, respectiv, 17 august 1916, iar declarația

*Expert arhivist, Depozitul Central de Arhivă „Grigore Constandache” Pitești.

¹Depozitul Central de Arhivă „Grigore Constandache” Pitești (în continuare se va cita Dp.C.A.), fond *Direcția Cadre și Învățăământ, Memorii Bătrâni*, litera A, căpitani, dosar nr. 176, f. 1.

²*Ibidem*, f. 1.

³*Ibidem*, ff. 1, 16, 18.

⁴*Ibidem*, f. 2.

⁵*Ibidem*.

⁶*Ibidem*, f. 4.

de război a Bulgariei față de România a survenit la 19 august 1916⁷.

Deși nu total inevitabil, actul de la 19 august 1916 fusese destul de previzibil după 14 august. Ceea ce a surprins însă foarte mult a fost modul energetic și violent în care această opțiune politică a fost asumată în diverse medii bulgărești. Manifestul prin care populația Bulgariei a fost înștiințată despre declararea războiului cu România începea cu fraza: „Ora răzbunării a sosit!“, iar presa, sever controlată de autorități, consemna la unison „începerea războiului național împotriva inamicului ereditar“ dar și a „protectorului arogant“, respectiv Rusia⁸.

România intrase în război într-un moment neprielnic din punct de vedere militar: eforturile aliaților fiind la limită, aceștia nerespctându-și angajamentele de a acționa energetic pe frontul de la Salonic și cel din Galiția. În consecință, armata română a fost silită să lupte pe două fronturi, în condițiile în care Puterile Centrale aveau posibilitatea să-și concentreze rezervele împotriva României, iar aliații erau mai puțin interesați să o ajute efectiv. În timp ce armata română a pătruns adânc în Transilvania, fiind primită cu entuziasm, după cum scria în acele zile „Gazeta Transilvaniei”: „Stăm încă uluiți, nu găsim cuvinte să dăm glas bucuriei înăbușite de suferințele seculare... Bine ați venit!“⁹, fără a atrage atenția, o armată alcătuită din regimente germane, bulgare și turce, înzestrată cu artilerie grea și aruncătoare de mine, s-a concentrat la granița Dobrogei, comanda acesteia fiind încredințată generalului de cavalerie August von Mackensen¹⁰.

În ziua de 18 august 1916, unitățile armatei bulgare au atacat prin surprindere trupele române din sudul Dobrogei, fără ca Bulgaria să fi declarat starea de război cu România. A doua zi, la 19 august, Bulgaria și Turcia au dat publicității declarația de război adresată guvernului de la București¹¹. În aceeași zi a început bătălia de la Turtucaia, unde trupele generalului von Mackensen au atacat diviziile românești din Armata a 3a. La 22 august era declanșată bătălia pentru Bazargic. Cele patru divizii române, una rusă și una sârbă, slab înarmate, au fost copleșite de inamic. Astfel, pe 22 august 1916, armata lui Mackensen a ocupat Bazargicul, Cavarnași Balcicul, iar a doua zi, pe 23 august, bulgarii cucereau localitatea Dobrici.

⁷România în anii primului război mondial, vol. I, Editura Militară, București, 1987, vol. I, p. 385.

⁸Constantin Tudor, *Administrația românească în Cadrilater (1913-1940)*, Editura Agora, Călărași, 2005, p. 67.

⁹Mircea N. Popa, *Primul Război Mondial (1914-1918)*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979, p. 251.

¹⁰România în primul război mondial, Editura Militară, București, 1979, p. 1218.

¹¹*Ibidem*, p. 1918.

Pe 24 august începea asediul orașului Turtucaia¹². Timp de cinci zile, trupele române care apărau Turtucaia au fost încercuite și decimate. Mii de morți au rămas pe câmpul de luptă, iar 25.000 de soldați și 300 de ofițeri români s-au predat inamicului. La 29 august, germanii și bulgarii au ocupat orașul Silistra¹³.

Martor al dramaticei bătălii de la Turtucaia, doctorul Constantin Angelescu mărturisea: „N-am avut cu ce să ne apărăm; oamenii s-au arătat bravi până a început panica, inevitabilă față de un inamic înarmat cu uneltele cele mai perfecționate ale tehnicii moderne. Îngrozite de bombardamentele aeriene, fără adăpost împotriva lor, decimate prin atacurile de front ale artileriei, împotriva cărora nu se putea opune mai nimic, o bună parte din trupele noastre s-au aruncat în Dunăre, în speranța că o să treacă înot. Cei mai mulți s-au înecat“¹⁴.

După dezastrul Armatei a 3-a în Dobrogea, primul ministru Ion I.C. Brătianu, a trimis, pe 28 august 1916, o telegramă la Marele Cartier General rus, prin care îi solicita generalului Constantin Coandă: „să insistați cât se poate de mult pe lângă împărat pentru a trimite forțe considerabile extrem de rapid, susținute de artilerie puternică, astfel riscăm să anulăm acțiunea noastră în Transilvania“¹⁵. În aceeași zi, a fost trimisă a doua telegramă: „La Turtucaia am avut mai mult de 7.000 de răniți evacuați, restul diviziei sunt morți sau prizonieri. Superioritatea artileriei grele germane și lipsa de acțiune a lui Sarraill contrară convenției noastre ne-a pus în această situație. În lipsă de întărituri ruse în Dobrogea și în lipsa acțiunilor puternice ale trupelor ruse în nordul Transilvaniei, vom fi obligați să pierdem rezultatele deja obținute, trupele noastre fiind pe Mureșla Toplița română“¹⁶.

Atașatul militar la Paris, colonelul Rudeanu, la cererea lui Ionel Brătianu, l-a vizitat pe Aristide Briand, căruia i-a adresat un protest pentru activitatea generalului Sarraill. Dar promisiunea lui Briand de a încerca să schimbe atitudinea lui Sarraill nu s-a îndeplinit¹⁷.

Pentru a opri dezastrul - descoperirea frontierei de sud - comandamentul român a hotărât să retragă trupe din Transilvania și să-l numească drept comandant al armatei din Dobrogea pe generalul Alexandru

¹²Zorin Zamfir, Jean Banciu, *Primul război mondial*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995, p. 174.

¹³*România în primul război mondial...*, p. 1219.

¹⁴*Ibidem*.

¹⁵Petre Bărbulescu, Ionel Cloșcă, *Repere de cronologie internațională 1914-1945*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 39.

¹⁶*România în primul război mondial...*, p. 1218.

¹⁷Zorin Zamfir, Jean Banciu, *op. cit.*, pp. 170-171.

Averescu, care l-a înlocuit pe generalul Aslan, vizibil depășit de situație. Soluția s-a dovedit a fi salvatoare, deoarece generalul Averescu a elaborat un plan care viza încercuirea inamicului la sud de Dunăre, preconizându-se trecerea trupelor române peste Dunăre, pe la Flămânda, în apropiere de Giurgiu. Operațiunea a reușit, urmând atacul asupra flancurilor diviziilor lui Mackensen¹⁸. Ofensiva începută de generalul Averescu a fost oprită însă în septembrie 1916, deoarece rușii au renunțat la atacul de pe frontul din Galiția. A urmat apoi retragerea trupelor române de la sudul Dunării.

Împrejurările dificile în care se afla România l-au determinat pe generalul Joffre să ceară Petrogradului trimiterea imediată a 200.000 de militari ruși în Dobrogea, dar Sturmer a afirmat că era greu de realizat¹⁹. Pe 13 octombrie 1916, ministrul României la Petrograd, Diamandy, a fost trimis de Brătianu să solicite ajutor militar rus. Acesta va obține din partea generalului Alekseev promisiunea că vor fi repartizate între Vatra Dornei și Oituz două corpuri de armată rusă²⁰.

În Dobrogea, frontul româno-rus a fost străpuns în ziua de 8 octombrie 1916, iar trupele germane și bulgare au ocupat portul Constanța²¹.

Regimentului 79 Infanterie (4 batalioane și 17 mitraliere) și pichetelor de grăniceri din zonă li se încredințase Sectorul 2 cu o lungime a frontului de aproximativ 8 km. Artileria stabilită pentru această zonă cuprindea: bateria 4 tunuri de 105 mm „Opanez”, bateria 5 tunuri de 105 mm „Plevna”, bateria tunuri de 87 mm „Principesa Ileana”, 2 baterii obuziere de 120 mm, model 1901. Pentru acest sector mai fusese prevăzută o baterie de mortiere de 120 de mm (2 piese), însă nu a putut fi folosită, din cauza lucrărilor neterminate. Comanda Sectorului 2 i-a fost încredințată locotenent-colonelului Ioan Dumitrescu, comandantul Regimentului 79 Infanterie²².

Cele mai înverșunate lupte de la Turtucaia s-au desfășurat în zilele de 23 și 24 august, lovitura principală a inamicului fiind îndreptată asupra Sectorului 2, comandamentul germano-bulgar asigurând în zonă o importantă concentrare de trupe. Regimentul 79 Infanterie, alături de o parte din Regimentul 36 Infanterie, a rezistat eroic atacurilor bulgare de la

¹⁸*Ibidem*, p. 171.

¹⁹*România în primul război mondial...*, pp. 1224-1225.

²⁰*România în anii primului război mondial*, vol. I, Editura Militară, București, 1987, pp. 273-274.

²¹Ion Cupșa, *Armata română în campaniile din anii 1916, 1917*, Editura Militară, București, 1967, p. 146.

²²*România în anii primului război mondial*, vol. I, Editura Militară, București, 1987, p. 340.

Turtucaia, cu toate că nu mai erau sprijinite de focul bateriilor fixe și fusese întreruptă și legătura telefonică cu Comandamentul Diviziei 17 Infanterie.

Pierderile suferite de forțele Sectorului 2 au fost deosebit de mari. Din Regimentul 79 Infanterie și-au jertfit viața peste 3.000 de soldați, 46 de ofițeri din cei 67 ai regimentului, au fost răniți toți comandanții celor patru batalioane, iar din cei 16 comandanți de companie, șase erau morți și 5 răniți²³. Comandantul Regimentului 79 Infanterie nota următoarele în foaia calificativă a sublocotenentului în rezervă Grigorie Albuleț: *„Pe timpul luptelor de la Turtucaia a comandat o secție din compania de mitraliere, cu care a luat parte în luptele de la Centrul 9, atacat de forțe inamice copleșitoare.*

Ofițerul și-a condus bine unitatea sa în luptă căci a rezistat până în momentul când unitățile care apărau Centrul 9 erau amenințate să fie înconjurate de forțe covârșitoare adverse, când sublt. Albuleț a putut reuși să se retragă”²⁴.

Sublocotenentul de rezervă Albuleț a participat la luptele de la Turtucaia în perioada 19-23 august 1916, la 1 noiembrie 1916 a fost avansat la gradul de locotenent în rezervă²⁵ și apoi a participat la luptele de pe Valea Jiului, în timpul cărora a fost grav rănit, căzând prizonier, în data de 23 noiembrie 1916. Iată cum descria, la 12 mai 1920, el însuși, activitatea de până în momentul căderii în prizonierat:

„Subsemnatul locotenent de rezervă Albuleț R. Grigore am onoare a raporta următoarele:

De la 16 august 1916 am comandat în Regimentul 79 Infanterie, Corpul V Armată, o secție de mitralieră sistem «F» din compania de mitraliere a regimentului, până la 24 august 1916, când am căzut rănit la Turtucaia. După vindecare, la 25 septembrie 1916, am luat comanda unui pluton din Compania a III-a, Regimentul 75/79 Infanterie²⁶, Corpul V Armată, cu care am făcut pază pe Dunăre în raza comunei Rasa, județul Ialomița până la 15 octombrie 1916.

²³*Ibidem*, p. 351.

²⁴Dp.C.A., fond *Direcția Cadre și Învățăământ*, *Memorii Bătrâni*, litera A, căpitani, dosar nr. 176, f. 5.

²⁵*Ibidem*, f. 2.

²⁶La începutul lunii septembrie 1916, efectivele rămase din Regimentul 79 Infanterie au fuzionat cu resturile Regimentului 35 Infanterie, formând două batalioane care au asigurat paza malului Dunării pe sectorul cuprins între Fetești și Călărași. (Dp.C.A., fond *Regimentul 35 Infanterie*, dosar nr. 1904, f. 179).

De la 15 octombrie 1916 până la 1 noiembrie 1916 iarăși am comandat o secție de mitraliere sistem «F» a companiei de mitraliere a Regimentului 75/79 Infanterie cu destinația paza Dunării în acel punct.

De la 1 noiembrie 1916 am comandat Compania a V-a din Regimentul 75/79 Infanterie, formația a III-a, în care am luptat până la sfârșitul lui noiembrie 1916, când am căzut prizonier cu dublă rănire”²⁷.

Modul în care a fost tratat în lagărele germane este descris în declarația pe care Grigorie R. Albuleț a întocmit-o la întoarcerea din prizonierat, conform ordinului Marelui Cartier General nr. 880/1918²⁸

„Declarațiune

Subsemnatul, Albuleț R. Grigorie, sublocotenent la Regimentul 79 Infanterie, declar următoarele:

În ziua de 23 noiembrie 1916, în comuna Fința, județul Dâmbovița, am fost luat prizonier de germani, cu două răni la piept provocate de o schijă de obuz și una la brațul stâng.

După un pansament expeditiv am fost trântit 20 de ore în niște paie ude, de pe acoperișul casei apa de ploaie cădea peste mine, infectându-mi rănilor. După aceste 20 de ore am fost transportat pe o targă improvizată spre satul Băleni; era frig și ninge, peste corpul mei gol neavând decât o manta ruptă; rănilor din cauza frigului și a zăpezii începuse să se gangreneze. După 2 zile de la rănire am ajuns în satul Băleni; până aici nu mi s-a dat nicio îmbucătură de pâine și nu mi s-a făcut niciun pansament

Apoi am fost transportat la spitalul din Târgoviște. Aci, fiindcă spitalele erau pline cu răniți germani, ni s-a spus că nu este loc și pentru noi și deci să ne căutăm locuri în oraș. Un doctor român mi-a găsit o gazdă unde a trebuit să-mi plătesc timp de 2 ½ luni, până s-au vindecat rănilor, toată întreținerea. De aci am fost transportați la spitalul din Teiș, spital contaminat de tifos exantematic, recurent și alte epidemii molipsitoare.

La protestul nostru contra acestei barbarii, am fost trimiși în lagărul de la Slatina. Aci locuiau într-o cameră mare peste 150 de ofițeri, într-o infecție de nedescris și dormeam pe scândura goală. Hrana o dată pe zi și aceasta imposibilă. Cine nu avea bani să-și cumpere alimente, murea de foame sau trăia din mila celorlalți. După o lună am fost trimiși la Stralsund, în Germania. În vagoane de clasa a III-a am călătorit opt zile. Din Stralsund am fost transportați în insula «Micul Dänholm», o insulă mică în mijlocul Mării Baltice, unde am fost izolați, rupând orice contact cu lumea timp de 1 ½ an. Neurastenia cuprinsese pe toți, unii au înnebunit, alții s-au

²⁷Ibidem, f. 9.

²⁸Dp.C.A., fond Ministerul de Război, Serviciul Statistic, dosar nr. 2482, f. 201.

strangulat. Aci aproape nu eram hrăniți. În timp de 18 ore nu căpătam decât o supă de gulie acră, imposibil de mâncat, pâine 1 pe săptămână. Trăiam mai mult cu fum de tutun, și asta dacă aveai bani, căci cu 7 mărci soldă pe lună nu puteam plăti nici spălatul rufelor și pâinea la care eram obligați.

Noaptea ne deșteptam cu strigătul «Mi-e foame». Dormeam în barăci de lemn. Iarna nu puteam dormi și sta din cauza frigului. Ni se dădea combustibil cu care ne încălzeam numai două ore, 22 de ore tremuram.

Rezultatul acestui tratament barbar:

- *Mâna, din cauza neîngrijirii suficiente semianchilozată;*
- *Pieptul rănit din cauza lipsei de hrană predispus la fizie la cea mai mică răceală;*
- *Reumatism la ambele picioare;*
- *Sistemul nervos complet distrus.*

Pentru refacerea acestui corp perfect sănătos înainte de prizonierat, distrus însă complet de tratamentul barbar al germanilor, am nevoie de îngrijire medicală și de stațiuni climaterice.

Suma necesară pentru restabilire o evaluez la lei 30.000 (treizeci mii).

Sublocotenent Albuleț R. Grigorie

Regimentul 77 Infanterie

B-dul Cuza 112, Brăila²⁹.

Comandantul Brigăzii 13 Infanterie semna, la 11 mai 1919, o declarație, în care consemna: „Subsemnatul,, în urma cererii ce-mi face sublocotenentul Albuleț Grigore din Regimentul 79 Infanterie, declar: l-am cunoscut în lagărul din Dänholm – Stralsund, unde a venit ca evacuat fiind din spital din București. În tot timpul a avut o conduită prea frumoasă, atât față de superiori, cât și egalii lui, ceea ce-i face cinste. L-am găsit înzestrat cu cele mai frumoase sentimente pentru Țarăși Tron și nu a venit în Țară decât odată cu toțioșterii români prizonieri și după încheierea păcii.

Dau cu toată plăcerea și mulțumirea mea cele de mai sus³⁰.

După întoarcerea din prizonierat, locotenentul în rezervă Grigorie Albuleț declara: „De la 10 iunie 1919 până la 10 decembrie 1919 am făcut serviciu ca locotenent de rezervă în Comisia a XVI-a de rechiziții din «Hodmesovasarhely», de pe lângă zona de ocupație militară «Debrețin»³¹.

²⁹*Ibidem*, ff. 213-214.

³⁰Dp.C.A., fond Direcția Cadre și Învățăământ, Memorii Bătrâni, litera A, căpitani, dosar nr. 176, f. 2.

³¹*Ibidem*, f. 9.

La 1 august 1921 a fost pus la dispoziția Corpului 7 Armată³². În perioada 1-31 octombrie 1922 a fost concentrat la Școala pregătitoare a ofițerilor de rezervă din Craiova³³,

La 1 august 1923 a fost vărsat la Regimentul 91 Infanterie, iar la 1 iulie 1924 a primit gradul de căpitan în rezervă³⁴.

În perioada 22-26 noiembrie 1926, căpitanul în rezervă Grigorie Albuleț a fost concentrat la Marele Stat Major, pentru a urma cursul de informații al comandanților de gară. Șeful Secției 6 Transporturi din Marele Stat Major nota în foaia calificativă: „*Ofițerul a urmat cursurile în bune condițiuni și a dovedit că are însușiri pentru a fi întrebuințat cu folos în timp de război în funcțiunea de comandant de gară*”³⁵.

La 1 ianuarie 1929 a fost concentrat la Divizia 8 Tren din Marele Stat Major³⁶. În dosarul personal al ofițerului nu au fost identificate consemnări privind activitatea militară a acestuia în perioada 1929-1940, respectiv dacă a fost concentrat. Izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial i-a oferit căpitanului în rezervă Grigorie Albuleț ocazia să pună în practică, cu un real succes, cunoștințele juridice. Prima concentrare a fost în perioada 29 ianuarie 1941 – 23 februarie 1941, la Comandamentul Trupelor de Apărare Brăila, comandantul garnizoanei Brăila fiind „foarte mulțumit de modul cum m-a secondat, cât și de activitatea sa în rezolvarea corespondenței juridice. A arătat competență și mult interes pentru semeni”³⁷.

Pentru perioada 23 februarie – 1 mai 1941, comandantul trupelor de pază Brăila, locotenent-colonelul Niculaie Teodorescu nota în foaia calificativă următoarele: „*Căpitanul magistrat în rezervă Albuleț Grigorie a fost în continuare de serviciu, până la data de 1 mai a.c.*

A fost concentrat pe data de 27 ianuarie 1941, conform Ordinului Marelui Stat Major nr. 23.123 din 24 ianuarie și de către Corpul 2 Armată cu ordinul telegrafic nr. 11.471 din 27.01.1941 s-a prezentat la serviciu la 29 ianuarie 1941, îndeplinind funcția de substituent de procuror militar; conform ordinului nr. 1145 din 31 ianuarie 1941 al M.A.N., Direcția Justiției Militare.

Ofițer dedicat, prin cunoștințele sale profesionale, rezolvând cu mult tact și discernământ toate cazurile supuse cercetărilor sale. Aceste cazuri

³²Ibidem, f. 2.

³³Ibidem, f. 12.

³⁴Ibidem, f. 2.

³⁵Ibidem, f. 16.

³⁶Ibidem, f. 2.

³⁷Ibidem, f. 19.

au fost destul de multe și grele, iar pentru cercetarea lor a trebuit să muncească intens și mult ziua și noaptea, s-a deplasat zile întregi și multe pe la diferite întreprinderi industriale pentru facerea cercetărilor și stabilirea reală a faptelor.

Foarte disciplinat și foarte bine educat, prezența sa la Comandament a fost fructuoasă și prin sugestiile ce le dădea ca consilier (sic!) juridic în diferite împrejurări. Este un ofițer de nădejde pe care se poate conta. A fost desconcentrat pe ziua de 1 mai 1941, în baza ordinului Corpului 2 Armată nr. 1249 din 27 aprilie a.c.”³⁸.

Scopul participării armatei române la Campania din Est a celui de-Al Doilea Război Mondial a fost acela de a elibera teritoriile românești de sub ocupație sovietică. Acest lucru a avut drept consecință și capturarea prizonierilor, nu ca o măsură represivă, ci pentru a neutraliza forța combativă a inamicului. Pe tot parcursul războiului, Comandamentul român a luat toate măsurile necesare pentru a convinge adversarii că în armata română sunt respectate prevederile legilor internaționale ale războiului și sunt respectate drepturile conferite de uniforma militară celor care erau prizonieri.

Până la data de 23 august 1944, armata română capturase 91.060 de militari sovietici, 82.057 fiind internați în lagărele de prizonieri din România. Dintre aceștia au fost eliberați 13682 – soldați ce proveneau din Basarabia și nordul Bucovinei – 5.223 au decedat și 3.331 au evadat³⁹.

Tratamentul aplicat prizonierilor de război din România în timpul celui de-al Doilea Război Mondial s-a încadrat în prevederile Convenției de la Geneva și au fost făcute mari eforturi pentru respectarea reglementărilor internaționale. În anul 1940, de coordonarea lagărelor de prizonieri se ocupa Comandamentul Forțelor de Apărare Interioară, comandat de generalul Hariton Dragomirescu. Direcția Superioară a Intendenței pune la dispoziția lagărelor de prizonieri fondurile necesare funcționării, iar materialele se primeau de la Secția 4 a Marelui Stat Major și Direcția Domenii Militare⁴⁰. Conform legilor din 1936, administrația lagărelor era asigurată de comandamentele teritoriale iar paza era asigurată de Inspectoratul General al Jandarmeriei. Începând cu toamna anului 1941 lagărele au fost subordonate Comandamentului lagărelor de prizonieri înființat la 6 noiembrie și care funcționa sub ordinele directe ale Marelui Stat Major⁴¹.

³⁸*Ibidem*, ff. 19-20.

³⁹Alesandru Duțu, Florica Dobre, 1941 – 1945. *Prizonieri de război în România*, în „Magazin Istoric”, anul XXX, nr. 2/1997, p. 7.

⁴⁰*Ibidem*.

⁴¹Dp.C.A., fond *Marele Stat Major, Secția Prizonieri*, dosar nr. 185, f. 18.

La 24 iulie 1941, pe teritoriul României existau șase lagăre de prizonieri sovietici: Lagărul nr. 1 de ofițeri la Fierbinți, Lagărul nr. 2 și Lagărul nr. 4 la Vaslui, Lagărul nr. 3 la Galați, lagărul nr. 5 la Iași și Lagărul nr. 6 la Dornești⁴².

În perioada 2 iulie – 24 octombrie 1941, căpitanul în rezervă Grigorie Albuleț a fost mobilizat și a primit funcțiile de comandant la Gruparea Prizonieri și comandant al Companiei de gardă a Lagărului de Prizonieri nr. 3 Galați. În ambele funcții, așa cum nota locotenent-colonelul M. Zaicaru, comandantul Lagărului nr. 3 Galați: „s-a achitat în mod foarte conștiincios, depunând foarte multă bunăvoință și putere de muncă, ocupându-se îndeaproape de bunul trai al prizonierilor și trupei din compania gardă.

Destulde energic, cu multă prestață în fața trupei; cu demnitate și bun camarad, foarte drept cu subalternii și nepărtinitor.

*Nu pot avea decât cuvinte de laudă acestui ofițer pe care se poate conta în orice împrejurări. Nu-i cunosc vechimea în grad, însă dacă îndeplinește condițiile legii poate înainta la gradul de maior în rezervă”*⁴³.

Aceasta a fost ultima consemnare din dosarul personal al ofițerului în rezervă, avocat Grigorie Albuleț care, după ce a trăit ororile din lagărele germane în Primul Război Mondial, a ajuns, în timpul celei de-a doua conflagrații, să dețină funcții de comandă în Lagărul de prizonieri sovietici nr. 3 din județul Galați.

**LAWYER GRIGORIE ALBULET FROM BRAILA, RESERVE
OFFICER OF THE ROMANIAN ARMY IN BOTH WORLD WARS
-abstract-**

Key words: reserve officer, lawyer, prisoner, German prison camps, World War I, Soviet prisoners, World War II

The article presents the military career of Grigorie Albuleț, a lawyer from Brăila. Mobilized in the 79th Infantry Regiment to participate in World War I, he was wounded in the battles of Tutrakan. After recovering, he returned to the front lines, where he was seriously wounded in the battles fought in the Jiu Valley and taken prisoner by the Germans in November 1916. Upon his return from captivity, he described the inhumane conditions in which he was forced to live for almost two years. The outbreak of World

⁴²*Ibidem*, dosar nr. 171, ff. 173-175.

⁴³Dp.C.A., fond *Direcția Cadre și Învățământ, Memorii Bătrâni*, litera A, căpitani, dosar nr. 176, f. 20.

War II created the perfect opportunity for him to use the knowledge he had acquired during college, as he was assigned to positions that required legal skills. Ironically, in 1941 he was interned and held command positions at Camp No. 3 in Galați, where Soviet prisoners were held.